असो ऐशी त्या गांवीं रीत। तदनुरोधें रामगीर येत ॥
पायांस बाबांचे लागत । अनुज्ञा मागत निघावया ॥ ७३ ॥
म्हणे बाबा खानदेशीं । येतों जाऊनियां गांवासी ॥
द्या कीं उदी आशिर्वाद मजसी । अनुज्ञा दासासी निघावया ॥ ७४ ॥
जयास बाबा प्रेम भावा । बाहती बापूगीर या नांवा ॥
म्हणती जाई खुशाल तूं गांवा । मार्गीं विसांवा घे थोडा ॥ ७५ ॥
आधीं जाई जामनेरा । उतर तेथें नानाच्या घरा ॥
घेऊनी तयाच्या समाचारा । मग तूं पुढारा मार्ग धरीं ॥ ७६ ॥
म्हणती माधवराव देशपांड्याप्रती । उतरून दे रे कागदावरती ॥
शामा ती अडकराची आरती । गोसाव्या हातीं नानातें ॥ ७७
मग गोसाविया उदी देती । आणिक थोडी पुडींत बांधिती ॥
पुडी देऊन त्याचे हातीं । बाबा पाठविती नानास ॥७८
वदती ही पुडी आणि ही आरती । नेऊनि देई नानाप्रती ॥
पुसूनि क्षेम कुशल स्थिती । निघे पुढतां निज गांवा ॥ ७९ ॥
जैसी रामाजनार्दन कृती । "आरती ज्ञानराजा" ही आरती ॥
तैसीच "आरती सांईबाबा" निश्चिती । समान स्थिती उभयांची॥८०॥
रामाजनार्दन जनार्दन भक्त । माधव अडकर साई पदांकित ॥
रचना प्रसादपूर्ण अत्यंत । भजन तद्रहीत अपूर्ण ॥ ८१ ॥
असो ही बाबांची आवडती । श्रोतां परिसिजे साद्यंत आरती ॥
उदीसमवेत बाबाजी पाठविती ॥ पुढें फलश्रुती दिसेल ॥ ८२ ॥

आरती

आरती सांईबाबा । सौख्यदाताराजीवा । चरणरजातळीं ।
निज दासां विसावा । भक्तां विसावा ॥ आ० ॥

जाळुनियां अनंग । स्वस्वरूपीं राहे दंग । मुमुक्षु जनां दावी ॥
निज डोळां श्रीरंग । डोळां श्रीरंग ॥ आ० ॥
जया मनीं जैसा भाव । तया तैसा अनुभव । दाविसि दयाघना ॥
ऐसी तुझी ही माव । तुझी ही माव ॥ आ० ॥
तुमचें नाम ध्यातां । हरे संसृतिव्यथा । अगाध तव करणी ॥
मार्ग दावी अनाथा । दावी अनाथा ॥ आ० ॥
कलियुगीं अवतार । सगुण ब्रह्म साचार । अवतीर्ण झालासे ।
स्वामी दत्त दिगंबर । दत्तदिगंबर ॥ आ० ॥
आठां दिवसां गुरुवारीं । भक्त करिती वारी । प्रभुपद पहावया ।
भवभय निवारी । भय निवारी ॥ आ० ॥
माझा निज द्रव्यठेवा । तव चरणरजसेवा । मागणें हेचि असे ।
तुम्हां देवाधिदेवा । देवाधिदेवा ॥ आ० ॥
इच्छित दीन चातक । निर्मळ तोय निजसुख । पाजावें माधवा ।
संभाळ आपुली ही भाक । आपुली ही भाक ॥ आ० ॥

गोसावी वदे बाबालागून । मजपाशीं अवघे रुपये दोन ॥
इतुके न केवी मीं पोहचेन । बाबा जाऊन जामनेरीं ॥ ८३ ॥

बाबा वदती तूं स्वस्थ जाई । लागेल तुझी सर्व सोयी ॥
विश्वास ठेवूनि साईचे पायीं । निघाले गोसावी जावया ॥ ८४ ॥

आज्ञा वंदूनि बापूगीर । घेऊनि ऐसा बाबांचा विचार ॥
उदीप्रसाद पावूनि सत्वर । कार्यतत्पर निघाला ॥ ८५ ॥

जामनेरास जैसा आतां । नव्हता तेव्हां अग्निरथाचा रस्ता ॥
नव्हती प्रवासाची सुलभता । उपजली चिंता गोसाविया ॥ ८६ ॥

बैसूनिया अग्निरथांत । प्रवासी उतरले जळगांवांत ॥
तेथून पुढील मार्ग समस्त । जावें लागत पादचारी ॥ ८७ ॥

एक रुपया चवदा आणे । भरलें अग्निरथाचें देणें ॥
उरलें अवघें चवलीचे नाणें । कैसेनि जाणें पुढारा ॥ ८८ ॥
ऐसा गोसावी चिंतातूर । असतां जळगांव स्टेशनावर ॥
टिकीट देउन पडे जों बाहेर । शिपाई दूर देखिला ॥ ८९ ॥
शिपाई आधींच शोधावर । येऊनिया उतारूसमोर ॥
पुसे शिर्डींचा बापूगीर । तो कोण साचार कथा हो ॥ ९० ॥
तें त्या शिपायाचें पुसणें । जाणूनि केवळ आपुल्या कारणें ॥
गोसावी पुढें होऊनि म्हणे । मीच तो म्हणणें काय कीं ॥ ९१ ॥
तो म्हणे मज तुम्हालागूनि । पाठविलेंसे चांदोरकरानीं ॥
चला सत्वर टांग्यांत बैसूनि । राहिले पाहुनी मार्ग तुमचा ॥ ९२ ॥
बुवास अत्यंत आनंद झाला । नानास शिर्डीहून निरोप गेला ॥
तरींच हा वेळेवर टांगा आला । घोरची चुकला हा मोठा ॥ ९३ ॥
शिपाई दिसला मोठा चतूर । दाढी मिशा कल्लेदार ॥
नीट नेटस ल्यालेला इजार । तांगाही सुंदर देखिला ॥ ९४ ॥
जैसा तांगा तैसेच घोडे । ते काय होते भाड्याचे थोडे ? ॥
निघतीं इतर तांग्यांचे पुढें । उत्साह ओढें[1] कार्याच्या ॥ ९५ ॥
भरतां द्वादश घटकानिशीं । सुटला तांगा जो वेगेंसीं ॥
थांबविला तो पहाटेसीं । ओढियापाशीं वाटेंत ॥ ९६ ॥
तंव तो तांगेवाला सोडी । पाणी पाजावया आपुलीं घोडीं ॥
म्हणे आतांच येतों तातडी । करूं सुख परवडी फराळ ॥ ९७ ॥
पाणी घेऊनि येतों थोडें । खाऊं आपण आंबे पेढे ॥
आणीक गुळपापडीचे तुकडे । जुंपूनि घोडे निघूं मग ॥ ९८ ॥
दाढी पेहेराव मुसलमानी । परिसूनि ऐसी तयाची वाणी ॥
होय साशंकित रामगीर मनीं ॥ फराळ हा कोणी करावा ॥ ९९ ॥

१ ओढ्यानें.

म्हणोनि तयास विचारी जात ॥ म्हणे तूं कां झालासी शंकित ॥
मी हिंदू गरवाल क्षत्रिय पूत । असें मी रजपूत जातीचा ॥ १०० ॥
फराळही हा नाना देती । तुझियालागीं मज संगती ॥
शंका नको यत्किंचित निश्चिती । स्वस्थ चित्तीं सेवी हा ॥ १०१ ॥
ऐसा जेव्हां विश्वास पटला । मग त्या दोघांनीं फराळ केला ॥
तांगेवाल्यानें तांगा जोडिला । प्रवास संपला अरुणोदयीं ॥ १०२ ॥
तांगा प्रवेशतां गांवाभीतरीं । दिसूं लागली नानाची कचेरी ॥
घोडेही विसवले क्षणभरीं । सुखावे अंतरीं रामगीर ॥ १०३ ॥
बुवास दाटली लघुशंका । बसाया गेले बाजूस एका ॥
पूर्वस्थळीं परतती जों कां । आश्चर्य देखा वर्तलें ॥ १०४ ॥
नाहीं तांगा, नाहीं घोडीं । दिसेना तांगेवाला गडी ॥
कोणीही तेथें न दिसे ते घडी । जागा उघडी देखिली ॥ १०५ ॥
रामगीर मनीं विचारी । चमत्कार हा काय तरीं ॥
आणोनिया मज येथवरीं । इतुक्यांत दूरी गेला कुठें ॥ १०६ ॥
बुवा जावोनी कचेरी आंत । नानांची भेट घ्यावया उत्कंठित ॥
असती निजगृहीं हें कळतां वृत्त । जावया तै प्रवृत्त जाहला ॥१०७॥
बुवा वाटेनें पुसत चालला । सहज नानाचा पत्ता लागला ॥
ओटीवर जों जाऊन बेसला । आंत बोलाविला नानांहीं ॥ १०८ ॥
परस्परांची भेट जाहली । उदी आरती बाहेर काढिली ॥
नानांचिया सन्मुख ठेविली । वार्ता निवेदिली संपूर्ण ॥ १०९ ॥
नवल ही जंव उदी आली । मुलगी नानांची त्याच कालीं ॥
प्रसूत्यर्थ होती अडली । जाहलेली अती कष्टी ॥ ११० ॥
व्हावया तें संकटनिरसन । मांडिलें होतें नवचंडी हवन ॥
पाहूनि सप्तशती पाठपठण । विस्मयापन्न गोसावी ॥ १११ ॥
जैसें क्षुधार्ता अकल्पित । ताट यावें पक्वान्नपूरित ॥
किंवा तृषित चकोरा मुखीं अमृत । तैसें तंव होत नानांला ॥ ११२॥

हांक मारिली कुटुंबाला । उदी दिधली पाजावयाला ॥
स्वयें आरती म्हणावयाला । आरंभ केला नानांही ॥ ११३ ॥
वेळ क्षणभर गेला न गेला । बाहेर आंतूनि निरोप आला ॥
ओठास लावितां उदीचा प्याला । आराम पडला मुलगीस ॥११४॥
तात्काळ क्लेशनिर्मुक्ती जाहली । मुलगी निर्विघ्न प्रसूत पावली ॥
सुखाने हाती पायीं सुटली । काळजी फिटली सर्वांची ॥ ११५ ॥
तांगेवाला कुठें गेला । येथेंही मज नाहीं आढळला ॥
रामगीर पुसे नानांला । टांगा धाडिला तो कुठें ॥ ११६ ॥
नाना वदती म्यां न धाडिला । तांगा कुठला ठावा न मजला ॥
तुम्ही येतां हें ठावे कुणाला । तांगा कशाला धाडीन मी ॥ ११७ ॥
मग बुवांनीं तांग्याची कथा । आमूलाग्र कथिली समस्तां ॥
विस्मय दाटला नानांचे चित्ता । पाहूनि वत्सलता बाबांची ॥११८॥
कुठला तांगा, कुठला शिपाई । नट नाटकी ही माउली साई ॥
सकटसमयीं धांवत येई । भावा पायीं भक्तांच्या ॥ ११९ ॥
असो; आतां कथानुसंधान । पुढें चालवूं पूर्वील कथन ॥
पुढें कांहीं कालांतरें करून । बाबाही निर्वाण पावले ॥ १२० ॥
सन एकूणीसशें अठरा । विजयादशमी सण दसरा ॥
पाहोनि बाबांनीं हा शुभदिन बरा । केला धरार्पण निजदेह ॥१२१॥
मग पुढें जाहली समाधी । नारायणराव तया आधीं ॥
बाबा देहधारी तधीं । दर्शन साधी दों वेळां ॥ १२२ ॥
समाधीस झाले तीन संवत्सर । दर्शनेच्छा जरीं बलवत्तर ॥
परी येतां येईना योग्य अवसर । तेणे अधीर जाहले ॥ १२३ ॥
समाधीमागें वर्ष भरलें । नारायणराव व्याधींनीं पीडिले ॥
औषधोपचार सर्व सरले । उपाय हरले लौकीकी ॥ १२४ ॥
गेले जरी व्याधीनें गांजून । रात्रंदिन बाबांचें ध्यान ॥
गुरुरायास कैचें मरण । दिधलें दर्शन नारायणा ॥ १२५ ॥

एके रात्रीं पडलें स्वप्न । साई एका भुयारामधून ॥
नारायणरावांपाशीं येऊन । देती आश्वासन तयांतें ॥ १२६ ॥
काळजी कांहीं न धरी मनीं । उतार पडेल उद्यांपासुनी ॥
एक आठवडा संपतां क्षणीं । बसशील उठूनी तूं स्वयें ॥ १२७ ॥
असो; मग आठ दिवस लोटले । अक्षरेंअक्षर प्रत्यंतर आलें ॥
नारायणराव उठून बैसले । अंतरीं धाले अनिवार ॥ १२८ ॥
ऐसेच कांहीं जातां दिवस । आले नारायणराव शिर्डीस ॥
समाधीचे दर्शनास । तेव्हां या अनुभवास कथियेलें ॥ १२९ ॥
देहधारीं म्हणूनि जित । समाधिस्थ जे ते काय मृत ॥
साई जननमरणातीत । सदा अनुस्यूत स्थिरचरीं ॥ १३० ॥
वन्ही जैसा काष्ठीं गुप्त । दिसेना परी तदंतर्हित ॥
घर्षण प्रयोगें होई प्रदीप्त । तैसाच भक्तार्थ हा साई ॥१३१ ॥
एकदां जो प्रेमें देखिला । तयाचा आजन्म अंकित झाला ॥
केवळ अनन्य प्रेमाचा भुकेला । तयाच्या हाकेला ओ देई ॥ १३२ ॥
न लगे तयांसी स्थळ वा काळ । उभा निरंतर सर्व काळ ॥
कैसी कोठून दावील कळ । करणी अकळ तयाची ॥ १३३ ॥
ऐसी कांहीं करील रचना । मनांत येतील कुतर्क नाना ॥
तों तों दृष्टी ठेवितां चरणां । ध्यानधारणा वाढेल ॥ १३४ ॥
ऐसें झालिया एकाग्र मन । घडेल अत्यंत साईचिंतन ॥
हेंच हा साई घेई करवून । कार्यही निर्विघ्न पार पडे ॥ १३५ ॥
व्यवहार नलगे सोडावयास । सुटेल आपोआप हव्यास ॥
ऐसा हा मनां लावितां अभ्यास । कार्यही अप्रयास घडेल ॥१३६ ॥
कर्मभूमीस आलासे देह । कर्में घडतील निःसंदेह ॥
स्त्री, पुत्र, वित्त आणि गेह । यथेच्छ परिग्रह होवो का ॥ १३७ ॥
होणार ते होउंद्या यथेष्ट । सद्गुरुचिंतन आपलें अभीष्ट ॥
संकल्प विकल्प होतील नष्ट । संचित अनिष्ट ठळेल ॥ १३८ ॥

पाहोनिया भक्तभाव । कैसे सांई महानुभाव ॥
दावील भक्तांस एकेक अनुभव । वाढवित वैभव भक्तीचें ॥ १३९ ॥
वाटेल तैसा वेष घेती । मानेल तेथें प्रकट होती ॥
भक्तकल्याणार्थ कुठेही फिरती । शिष्यभावार्थी पाहिजे ॥ १४० ॥
ये अर्थीची अणिक कथा । श्रोतां परिसिजे सादर चित्ता ॥
संत आपुल्या भक्तां करितां । कैसे श्रमतात अहर्निश ॥ १४१ ॥
खोलूनिया कानांची कवाडें । हृदयमंदिर कराकीं उघडें ॥
रिघूंद्या ईसे आंतलीकडे । भवभय सांकडें वारील ॥ १४२ ॥
हें जें सांप्रत सरले प्रसिद्ध । शार्मण्य देशींयाशीं युद्ध ॥
लष्कर करूं लागे सिद्ध । शत्रूविरुद्ध संग्रामा ॥ १४३ ॥
आंग्लभौम राज्याधिकारी । या भरतभूमीचिया भीतरीं ॥
लष्करभरती शहरोशहरीं । होते करीत चोहींकडे ॥ १४४ ॥
सन एकोणीसशे सतरा सालीं । एका भक्ताची वेळ आली ॥
ठाणे जिल्ह्यास नेमणूक झाली । कथा वर्तली नवल परी ॥ १४५ ॥
आपासाहेब कुळकर्णी नांव । जडला साईचरणीं भाव ॥
हा तरी एक साईचा प्रभाव । लीला अथाव तयाची ॥ १४६ ॥
तयांतें बहुतां वर्षांपूर्वीं । बाळासाहेब भाट्यांकरवीं ॥
प्राप्त जाहली बाबांची छवी । होती लाविली पूजेस ॥ १४७ ॥
काया वाचा मनेंकरून । प्राप्त गंधाक्षत पुष्प घालून ॥
नित्य नेमें छवीचें पूजन । नैवेद्य समर्पण करीत ॥ १४८ ॥
सरेल केव्हां कर्मभोग । होईल केव्हां मनाजोग ॥
साई प्रत्यक्ष दर्शनयोग । आपास हृद्रोग लागला ॥ १४९ ॥
साईबाबांच्या छवीचें दर्शन । तेंही प्रत्यक्ष दर्शनासमान ॥
भाव मात्र असावा पूर्ण । वेळेवर खूण पावाल ॥ १५० ॥

१ या कथेस. २ अगाध.

केवळ छबीचें दर्शन होतां । प्रत्यक्ष दर्शनाची त्या समता ॥
ये विषयींची अन्वर्थता । श्रोतां सादरता परिसीजे ॥ १५१ ॥
एकदां बाळाबुवा सुतार । मुंबापुरस्थ भजनकार ॥
अर्वाचिन तुकारामनामधर । गेले शिर्डीस दर्शना ॥ १५२ ॥
हीच तयांची प्रथम भेट । पूर्वी कधींही नसतां गांठ ॥
होतांच उभयतां दृष्टादृष्ट । साई तों स्पष्ट त्या वदले ॥ १५३ ॥
चार वर्षांपासून पाहे । मजला याची ओळख आहे ॥
बाळाबुवा विस्मित होये । ऐसें कां हे वदतात ॥ १५४ ॥
बाबांनीं नाहीं शिरडी सोडिली । मीही डोळां आजची देखिली ॥
त्या मज चारवर्षांपहिली । ओळख पडली हें कैसें ॥ १५५ ॥
ऐसा विचार करितां करितां । चारचि वर्षामागील वार्ता ॥
छबी एकदां बाबांची नमितां । आठवली चित्ता बुवांच्या ॥ १५६ ॥
मग त्या बोलाची अन्वर्थता । बाळाबुवांस पटली तत्वता ॥
म्हणती पहा संतांची व्यापकता । भक्तवत्सलता हो त्यांची ॥१५७॥
मी तो केवळ छबी नमिली । प्रत्यक्ष मूर्ति आजची पाहिली ॥
बाबांनीं परी ओळख धरिली । मी ती हरविली कधींच ॥ १५८ ॥
हरविली म्हणणे हेंही न सार्थ । कीं तात्काळ कळेना बोलाचा अर्थ ॥
छबी नमनीं ओळख हा पदार्थ । जाणाया समर्थ नव्हतों मी ॥ १५९ ॥
माझी ओळख बाबांस ठावी । माझ्या ही तों नव्हती गांवीं ॥
संतांनीं जैं आठवण द्यावी । तेव्हांच पडावी ठायीं ती ॥ १६० ॥
निर्मल आरसा निर्मल उदक । तैं बिंबाचें प्रतिबिंब देख ॥
छबी हेंही प्रतिबिंब एक । शुद्ध प्रतीक बिंबाचें ॥ १६१ ॥
म्हणून संतांच्या छबीचें दर्शन । आहे प्रत्यक्ष दर्शनासमान ॥
सर्वदर्शी संतांचीं जाण । तीच ही शिकवण सर्वांतें ॥ १६२ ॥
असो आतां पूर्वील कथा । परिसावया सावधानता ॥
असावी श्रोतयांचे चित्तां । अनुसंधानता राखावी ॥ १६३ ॥

वास्तव्य आप्पांचें ठाणें शहरीं । आली भिवंडीची कामगिरी ॥
आठां दिवसां येईन माघारीं । पडले बाहेरी सांगून ॥ १६४ ॥
दिवस दोनची गेलियावरी । घडले अपूर्व पहा माघारीं ॥
पातला एक फकीर दारीं । तयांचे घरीं ठाण्यास ॥ १६५ ॥
होतां तयाची दृष्टादृष्ट । साईच सर्वास वाटले स्पष्ट ॥
छबीचें साम्य नखशिखांत । रूपरेखेंत संपूर्ण ॥ १६६ ॥
कुटुंब आणि मुलें बाळें । फकीराकडे सर्वांचे डोळे ॥
विस्मयापन्न जाहले सगळे । बाबाच आले वाटलें ॥ १६७ ॥
पूर्वीं न कोणास प्रत्यक्ष दर्शन । परी छबीच्या सादृश्यावरून ॥
हेच ते बाबा ऐसें जाणून । जिज्ञासासंपन्न जाहले ॥ १६८ ॥
साई शिरडीचे तेच कीं आपण । अवघीं फकीरास केला प्रश्न ॥
तयां तो फकीर करी जें निवेदन । श्रोतीं सावधान परिसिजे ॥१६९॥
साई स्वयें मी नव्हे साचा । परी मी बंदा आज्ञांकित त्यांचा ॥
समाचारार्थ मुलाबाळांच्या । आलोंसें तयांच्या आज्ञेनें ॥ १७० ॥
पुढें तो मार्ग लागतां दक्षिणा । मुलांची माता करी संभावना ॥
एक रुपया देई तत्क्षणा । उदी प्रदाना तोही करी ॥ १७१ ॥
देई साईबाबांची विभूती । पुडींत बांधून बाईप्रती ॥
म्हणे ठेवी त्या छबीचे संगती । सौख्य प्राप्ती होईल ॥ १७२ ॥
ऐसा संपादूनि निजकार्यार्थ । साई असेल मार्ग लक्षित ॥
ऐसें म्हणून निरोप घेत । जाहला मार्गस्थ फकीर ॥ १७३ ॥
मग तो तेथूनियां जो निघाला । आलिया मार्गें चालून गेला ॥
येरीकडे जो वृत्तांत घडला । अपूर्व लीला साईची ॥ १७४ ॥
आप्पासाहेब भिवंडीस गेले । पुढें न जातां मागें परतले ॥
घोडे टांग्याचे अजारी झाले । गमन राहिलें पुढारा ॥ १७५ ॥
ते मग दुपारीं ठाण्यास आले । वृत्त सर्व झालेलें कळलें ॥
आप्पासाहेब मनीं चुरचुरले । कीं ते अंतरले दर्शना ॥ १७६ ॥

अवघीं रुपयाच दक्षिणा दिधली । तेणें मनाला लज्जा वाटली ॥
मी असतों तर दहाचे खालीं । नसतीच झाली बोळवणी ॥ १७७ ॥
ऐसें आप्पासाहेब वदले । चित्तास किंचित खिन्नत्व वाटले ॥
फकीर मशीदींत सांपडतील वाटलें । शोधार्थ निघाले उपवासी १७८
मशीद तकिया ठिकठिकाणीं । जेथें जेथें उतरती कोणी ॥
स्थानें समस्त शोधिलीं आप्पानीं । फकीरालागूनि तेधवां ॥ १७९ ॥
शोधाशोध करितां थकले । फकीर कोठेंही तो नाडळे ॥
मग ते भुकेले जाऊन जेवले । निराश झाले तेधवां ॥ १८० ॥
परी तयांस नाहीं ठावें । रित्या पोटीं न शोधा निघावें ॥
आधीं निजात्म्यास संतुष्टवावें । पाठीं उठावें शोधार्थ ॥ १८१ ॥
ये अर्थाची बाबांचीच कथा । दावील या निज तत्वाची यथार्थता ॥
किमर्थ येथें तिची द्विरुक्तता । अध्याय तो श्रोतां अवगत ॥ १८२ ॥
गुरु गरिमा नामें एक । गताध्यायीं कथा सुरेख ॥
तेथ स्वमुखें निज गुरुची भाक । वर्णिली कारुणिक श्रीसाईनीं ॥१८३
तेंच सत्य अनुभवा आलें । आप्पा जेव्हां जेऊन निघाले ॥
सवें स्नेही चित्रे घेतले । सहज चालले फिरावया ॥ १८४ ॥
असो, कांहीं मार्ग क्रमितां । अनुलक्षून आपणाकरितां ॥
देखिलें येतां एका गृहस्था । अति सत्वरता ते स्थळीं ॥ १८५ ॥
येऊनि उभे राहतां जवळी । आप्पासाहेब हळूच न्यहाळी ॥
हेच आले असतील सकाळीं । वाटलें ते वेळीं तयांस ॥ १८६ ॥
आधीं जयातें शोधीत होतों । हाचि गमे मज फकीर कीं तो ॥
आनखाग्र छबीसीं जुळतो । विस्मय होतो बुद्धीसी ॥ १८७ ॥
ऐसें आप्पा तर्कितो अंतरीं । तोंच तो फकीर हात पसरी ॥
ठेवी एक रुपया करीं । आप्पा ते अवसरीं तयाचे ॥ १८८ ॥
आणीक मागतां आणीक एक । दिधला तयावरी तिसरा देख ॥
तरी तो फकीर मागे आणीक । नवल कौतुक पुढेंच ॥ १८९ ॥

चिठ्यांपासीं होते तीन । तेही आप्पा घेती मागून ॥
देती तया फकीरालागून । तरी तो राही न मागतां ॥ १९० ॥
आप्पासाहेब वदती त्यास । आणिक देईन येतां घरास ॥
बरें म्हणून घराकडेस । निघे ते समयास परतले ॥ १९१ ॥
घरीं येतांच आणिक तीन । हातीं दिधले रुपये काढून ॥
झाले नऊ तरी अजून । फकीर समाधान पावेना ॥ १९२ ॥
पुढें अधिक दक्षणा मागतां । आप्पासाहेब वदती तत्वतां ॥
बंदी दहाची नोटची आतां । बाकी रहातां राहिली ॥ १९३ ॥
सुटे रुपये सर्व सरले । नाहीं दूसरे कांहीं उरलें ॥
नोट देईसना फकीर बोले । तसेंही केलें आप्पानीं ॥ १९४ ॥
नोट जंवं ती हातीं लागे । नऊ देऊनि टाकी मागें ॥
फकीर मग तो आलिया मार्गें । गेला अतिवेगें परतोनी ॥ १९५ ॥
पाहतां या कथेचें सार । जया भक्ताचे जसे उद्गार ॥
तसे ते पूर्ण करवून घेणार । ब्रीद हें साचार साईचें ॥ १९६ ॥
पाहूनि श्रोत्यांची श्रवणोत्सुकता । येच अर्थीची आणिक वार्ता ॥
स्मरली जी मज प्रसंगोपात्तता । अति सादरता परिसावी ॥ १९७ ॥
आहेत एक भक्त भाविक । नामें हरीभाऊ कर्णीक ॥
डहाणू ग्रामीचे स्थाईक । अनन्यपाईक साईचे ॥ १९८ ॥
सन एकोणीसशें सतरा । पाहोनि गुरुपौर्णिमा पवित्रा ॥
करूं आले शिरडीची यात्रा । त्या अल्प चरित्रा सांगतों ॥ १९९ ॥
यथाविधी पूजा झाली । दक्षिणा वस्त्रें अर्पण केलीं ॥
आज्ञा घेऊनि उतरतां खालीं । कल्पना आली मनास ॥ २०० ॥
वाटलें आणीक एक रुपया । वरती जाऊन बाबांस द्यावा ॥
तोंच तो विचार लागला त्यागावा । रुपया ठेवावा तैसाच ॥ २०१ ॥
ज्या गृहस्थें[1] आज्ञा देवविली । त्यानेंच दरून खूण केली ॥
आतां एकदां आज्ञा झाली । पुढील पाउलीं मार्गक्रमा ॥ २०२ ॥

---

१ माधवराव देशपांडे.

विश्वास ठेवूनियां संकेतीं। कर्णीक नैसेच पुढें निघती॥
उतरते झाले नाशिकावरती। मित्रसमवेती मार्गांत॥ २०३॥
काळ्या रामाचे देउळांत। कर्णीक जातां दर्शनार्थ॥
नरसिंग महाराज संत। दर्शन अवचित जाहलें॥ २०४॥
भक्तपरिवार असतां भोंवतीं। महाराज अकस्मात उठती॥
कर्णिकांस मणिबंधीं धरिती। रुपया म्हणती दे माझा॥ २०५॥
कर्णिक मनीं जाहले विस्मित। रुपया मोठ्या आनंदें देत॥
कैसा साईही मनोदत्त। रुपया स्वीकारित वाटले॥ २०६॥
साई स्वीकारित हेंही न साच। ध्यानीं मनींही नसतां तसाच॥
खेंचून बलात्कारें ते मागत। तैसीच ही मात जाहली॥ २०७॥
मन हें संकल्प विकल्पात्मक। तरंगावर तरंग अनेक॥
सकृद्दर्शनीं भावी एक। प्रसंगीं आणिक कल्पना॥ २०८॥
आरंभीं चित्तीं उठे जी लहरी। मात्र ती सद्वृत्ती असावी बरी॥
होईल तियेचाच परिपोष जरी। कल्याणकारी ती एक॥ २०९॥
तियेचेंच अनुसंधान। दृढाभ्यसन निदिध्यसन॥
होऊं न द्यावें मना विस्मरण। राखावें वचन प्रयत्नें॥ २१०॥
आप्पासाहेब बोलून गेले। पुढें मार्गें असते विसरले॥
बोल उठतांच पुरवून घेतले। नवल दर्शविलें भक्तीचें॥ २११॥
नाहीं तरी त्या फकीरापाशीं। नोटी समवेत एकोनविंशी॥
असतां नऊच कां दिधले आप्पाशीं। होती असोसीं दहाचीच॥ २१२॥
जयास बाबांचा लागला कर। तो हा नऊ पुतळ्यांचा हार॥
नवविध भक्ति प्रेम निकर। स्मरण प्रकार बाबांचा॥ २१३॥
देह विसर्जन कथा ऐकतां। स्वयें बाबा निजदेह त्यागितां॥
कळून येईल अभिनव दानता। नवदान देतां ते समयीं॥ २१४॥

---

१ एकूणीस. २ नऊ रुपयांचें दान, सौ० लक्ष्मीबाईला केले तें.

दिधला काया वाचा मनें । एकचि रुपया कुटुंबानें ॥
स्वीकारिला अति संतुष्टपणें । अधिक मागणें नव्हतें तें ॥ २१५ ॥
परी तें निज कुटुंबाचें देणें । आप्पांचे मनास वाटलें उणें ॥
मी असतों तर देतों दुगगुणें । फकीरा कारणें तेव्हांच ॥ २१६ ॥
ऐसे आप्पा जैं वाचा दत्त । दहा रुपये देतों म्हणत ॥
ते संपूर्ण न देतां वचननिर्मुक्त । होतील ऋणमुक्त कैसे ते ॥ २१७ ॥
फकीर नव्हता हा इतरांपरी । हा काय कोणी होता भिकारी ॥
कांहीही पडतां जयाचे करीं । जाईल माघारी परतोन ॥ २१८ ॥
जाहले नव्हते दिवसगत । बोलल्याच दिशीं मागता येत ॥
परी ते कोणीही फकीर अपरिचित । म्हणून साशंकित आप्पा तैं ॥ २१९ ॥
आरंभीं मागणें करिते वेळीं । सहा रुपये होते जवळीं ॥
परी ती रक्कम हाता वेगळी । तदर्थ केली ना त्यांनीं ॥ २२० ॥
असो आप्पांवरी प्रेम नसतें । फकीर वेषें बाबा कां येते ॥
जरीं दक्षिणेचें मीष न करिते । कथेस येते रस कैंचें ॥ २२१ ॥
आप्पासाहेब केवळ निमित्त । तुम्हा आम्हा एकच गत ॥
जरी आरंभीं गोड हेत । प्रसंगीं आचरित प्रसंगासम ॥ २२२ ॥
आपण सर्व वाग्दानीं तत्पर । दान काळीं शंका फार ॥
जीव होई खालींवर । निश्चिंतता तर दुर्लभ ॥ २२३ ॥
तथापि हित आणि मित बोलेल । बोला ऐसेंच जो वागेल ॥
खरें करून दावी निज बोल । एकादाच लाल हरीचा ॥ २२४ ॥
असो जो भक्त अनन्यभावीक । जो जो जे जे अर्थी कामुक ॥
असो ऐहिक वा आमुष्मिक । साई फलदायक समर्थ ॥ २२५ ॥
जरी हे आप्पासाहेब हुषार । आँग्लविद्या विभूषित चतुर ॥
आरंभीं चाळीस टिकल्याच पगार । देतसे सरकार तयांतें ॥ २२६ ॥
ते पुढें ही छवी लाधतां । हळू हळू वाढू लागतां ॥
चाळिसांच्या बहु गुणें वरता । पगार आतां झालासे ॥ २२७ ॥

एकाचिया दशगुणें देतां। दशगुणें अधिकार दशगुणें सत्ता ॥
हातो अनुभव हातो हाता । सकळां देखतां बाबांचा ॥२२८॥
शिवाय परमार्थाची दृष्टी । वाढीस लागे निष्ठेच्या पोटीं ॥
ही काय आहे सामान्य गोठी । विचित्र हातोटी बाबांची ॥ २२९ ॥
पुढें आप्पासाहेब मागती । फकीरानें दिलेली विभूती ॥
पाहूं जातां ती पुडी होती । प्रेमें पाहती उघडून ॥ २३० ॥
उदी समवेत पुष्पें अक्षता । पुडी माजी निघाली तत्त्वता ॥
ताईत बनवून अतिपूज्यता । बांधिली निजहस्ता माझारी ॥ २३१ ॥
पुढें बाबांचें दर्शन घेतां। स्वयें बाबांनी जो दिधला होता ॥
तो केसही अति प्रेमळता । घातला ताइता माझारी ॥ २३२ ॥
काय बाबांच्या उदीचें महिमान। उदी शंकराचेही भूषण ॥
भावें भाळीं करीजो चर्चन। विघ्न निरसन तात्काळ॥ २३३ ॥
करूनि मुखमार्जन स्नान। करी जो नित्य उदी विलेपन ॥
चरण तीर्थ समवेत पान । पुण्य पावन होईल तो ॥ २३४ ॥
शिवाय या उदीचा विशेष । सेवितां होईल पूर्णायुष ॥
होईल पातक निरसन अशेष । सुख संतोष सर्वदा ॥ २३५ ॥
ऐसें या गोड कथामृताचें पारणें। साईनें केलें आप्पांकारणें ॥
तेथ आपण आगांतुक पाहुणें । यथेष्ट जेवणें पंक्तीस ॥ २३६ ॥

या उदीचे महत्वाचा आणखी एक दाखला रा. रा. हरि दीक्षित याहीं टिपून ठेवलेला आहे त्याचा उतारा:—

'पार्ल्यास पंजाब्याच्या चाळींत खिमजी लालजी जोशी गृहस्थ रहात होते. त्याची मुलगी बरेच दिवस आजारी होती. एके दिवशीं ती अत्यावस्थ झाली. तेव्हा तिची आई आमच्या घरीं येऊन महाराजांची उदी घेऊन गेली. त्या उदीनें तिला तांबडतोब थोडा गुण आला. पुढें खिमजी मुलीला व बायकोला घेऊन शिरडीस गेले. मुलगी इतकी अशक्त होती कीं तिला चालवत नव्हते. हातापायाच्या अगदीं काडया झाल्या होत्या.

पाहुणे अथवा घरधनी । उभयांसि एकचि मेजवानी ॥
प्रपंच नाहीं रसास्वादनीं । स्वानंद भोजनीं व्हा तृप्त ॥ २३७ ॥
हेमाड साई चरणीं शरण । पुरे आतां हे इतुकेंच श्रवण ॥
पुढील अध्यायीं होईल कथन । याहून महिमान उदीचें ॥ २३८ ॥
उदी चर्चन साई दर्शन । हाडज्वरण निर्मूल निरसन ॥
नारू निवारण ग्रंथिज्वर हरण । अवधान पूर्ण परिसावें ॥ २३९ ॥

स्वस्ति श्री संत सज्जन प्रेरिते । भक्त हेमाडपंत विरचिते ॥
श्रीसाईसमर्थसच्चरिते । उदीप्रभावो नाम
त्रयस्त्रिंशत्तमोऽध्यायः संपूर्णः ॥

॥ श्री सद्गुरु साईनाथार्पणमस्तु । शुभंभवतु ॥

तिला एका माणसाने उचलून महाराजाजवळ नेऊन बसविले महाराजानें तिला उदी लावली व आशीर्वाद दिला. दोन चार दिवसांत ती आपल्या पायाने चालूं लागली. मात्र उठता बसतां तिला त्रास होत असे. मग तिने महाराजाकडे त्याबद्दल गाऱ्हाणे केले. महाराजानीं तिला एक फळ खावयास दिले. व तेंव्हांपासून उठण्या बसण्याची अडचणही दूर झाली.

माझे एक मित्र एक दिवस माझे ऑफिसात आले व म्हणूं लागले, "आज आठ दिवस मला झोंप येत नाहीं. डाक्टरांचे औषध घेत असतों पण कांहीं उपयोग होत नाहीं." मी त्यांना महाराजांची उदी दिली व ती तीन दिवस घेण्यास सांगितली. दुसरेच दिवशीं ते माझे ऑफिसांत आले व म्हणूं लागले "काल रात्रीं मी उदी घेतली व मला रात्रभर फार उत्तम झोंप लागली."

तसेंच वांद्रें येथे राहाणाऱ्या माझ्या एका स्नेह्याच्या मुलाला दोन महिने झोंप येत नव्हती. त्याच्या बापानें शिर्डीस महाराजांचे दर्शनास नेलें. त्याच रात्रीं त्याला झोंप आली व तेंव्हांपासून रोज रात्रीं झोंप येऊं लागली.

सालमजकुरीं श्री साईबाबांच्या पुण्यतिथि निमित्त
शिर्डी येथील कार्यक्रम खालील प्रमाणें ठरला आहे.

अश्विन शुद्ध १० रविवार ता. २७ सप्टेंबर १९२५

रुद्राभिषेक भिक्षा कीर्तन	}	सकाळीं
आरती आराधन विधि भंडारा	}	दुपारीं
रथाची मिरवणूक	}	रात्रीं

अश्विन शुद्ध ११ सोमवार ता. २८ सप्टेंबर १९२५
सायंकाळीं कीर्तन
रात्रीं चावडी

आश्विन शुद्ध १२ मंगळवार ता. २९ सप्टेंबर १९२५
सकाळीं काला नंतर आरती

सदहू कार्यासाठीं कोणास कांहीं पाठवावयाचे असल्यास तें रा. रा. गोविंद रघुनाथ दाभोळकर ५ सेंट मार्टिन्सरोड,वांद्रें बी. बी. सी. आय. रेल्वे या पत्यावर पाठवावे.

आख्यान-रत्न-माला, नांदेड.

या मालेत अर्वाचीन कवींनीं रचलेलीं कीर्तनोपयोगी आख्यानें दिलीं जातील. ह. भ. प. संतकवी **दासगणू** महाराजांचीही प्रेमळ व प्रासादिक आख्याने येतील.

वर्षांतून सहा पुस्तकें निघतील. पुस्तकाचा आकार डेमी अष्टपत्री, पृष्ठ सं. ४८ प्र. पु. किं. ८ आणे.

एक रुपया प्रवेश फी भरणारास पाउणपट किमतींत पुस्तक मिळेल. एकदम सहा पुस्तकांची किं. प्र. फीसह ३। रु.

ग. अ. सराफ, नदेड.

श्री साईलीला

मासिक पुस्तक.

वर्ष ३ रें.] कार्तिक शके १८४७ [अंक ८ वा

नलिनीदलगत जलमतितरलम् । तद्वज्जीवनमतिशय चपलम्॥

क्षणमपि सज्जन संगतिरेका । भवति भवार्णव तरणे नौका ॥

श्री शंकराचार्य.

संपादकः—लक्ष्मण गणेश महाजनी.

प्रकाशकः—रामचंद्र आत्माराम तर्खड.

श्री साईलीला कचेरी ५ टर्नर रोड बांद्रे, बी. बी. रेल्वे.

२८७

अनुक्रमणिका.

महाराजांचे अनुभव	३९५–३९८
स्फुट विषय	२६९–२७८
श्री साईसच्चरित	५७३–५८८

मासिकाच्या वर्गणीदारास विनंति.

हें मासिक सुरू करण्यात याच्या चालकाचा हेतू याची छपाई व खर्चवच भागून राहिलेले उत्पन्न श्रीसाईबाबांच्या एखादे फंडास जमा व्हावें असा असल्यामुळें, प्रत्येक वर्गणीदाराने मनांत आणल्यास आपापल्या स्नेह्या-मधून निदान एकतरी वर्गणीदार मिळविण्याचे श्रेय घेतल्यास एकंदरीनें कितीतरी मदत केल्यासारखे होणार आहे. शिवाय अशा रीतीनें मदत कर-णाऱ्याने श्रीसाईसमर्थांची पर्यायाने सेवा केल्यासारखेच होणार आहे.

यापुढें श्रीसाईलीलेचे अंक दर महिन्याचे पौर्णिमेपर्यंत पोष्टांत पड-तील व ते ग्राहकास दर महिन्यास वद्य १० पर्यंत पोहोंचले जातील अशी तजवीज ठेविली आहे. पोष्टांत क्वचित् अंक गहाळ होत असतोल, व यामुळें जर ग्राहकांनीं अंक न मिळाल्याची तक्रार पुढील महिन्याचे अमावास्येपर्यंत आमचेकडे केली तरच त्यांना पुन्हां अंक पाठविण्यांत येईल.

या मासिकासंबंधाने पत्रव्यवहार करणे तो खालीं सही करणार यांचे नांवानें खालीं लिहिलेल्या पत्त्यावर करावा.

गोविंद रघुनाथ दाभोळकर.

श्रीसाईलीला ऑफिस, ५ सेंट मार्टिन्सरोड, वांद्रे बी. बी. सी. आय. रेल्वे

वर्गणीचे दर

वार्षिक वर्गणी टपाल खर्चासह मनीआडेरनें अगाऊ रु. ३।≈ व्ही. पी. ने रु. ३।। चालू अंक -।≈ मागील अंक शिल्लक असल्यास ।।

पूर्वीच्या अंकात व्ही. पी. ने रु. ३।≈ चकून छापले गेले. असेच यंदा ज्या कांहीं वर्गणीदारांकडे रु. ३।।। ची व्ही. पी. चुकून गेली, त्याचे -।- आमचे-कडे जमा आहेत. अशा वर्गणीदारांनीं -।- परत मागितल्यास पाठवून देऊं.

शके १८४७ वैशाख व ज्येष्ठचा जोड अंक नं. २-३ आणि आषाढचा अं. ४ यांत श्रीसाईबाबाच्या छापलेल्या फोटोच्या कांहीं प्रतीसाठीं मागणी आल्यावरून त्या प्रत्येक फोटोच्या ५०० प्रती छापवून तयार आहेत. ज्या कोणास त्या संग्रहीं ठेवण्याची इच्छा असेल त्याने प्रत्येक प्रतीसाठीं ८२ ची तिकीटें व आपला पत्ता पाठवावा म्हणजे हे फोटो त्यांजला बु. पो. नें पाठविण्यांत येतील.

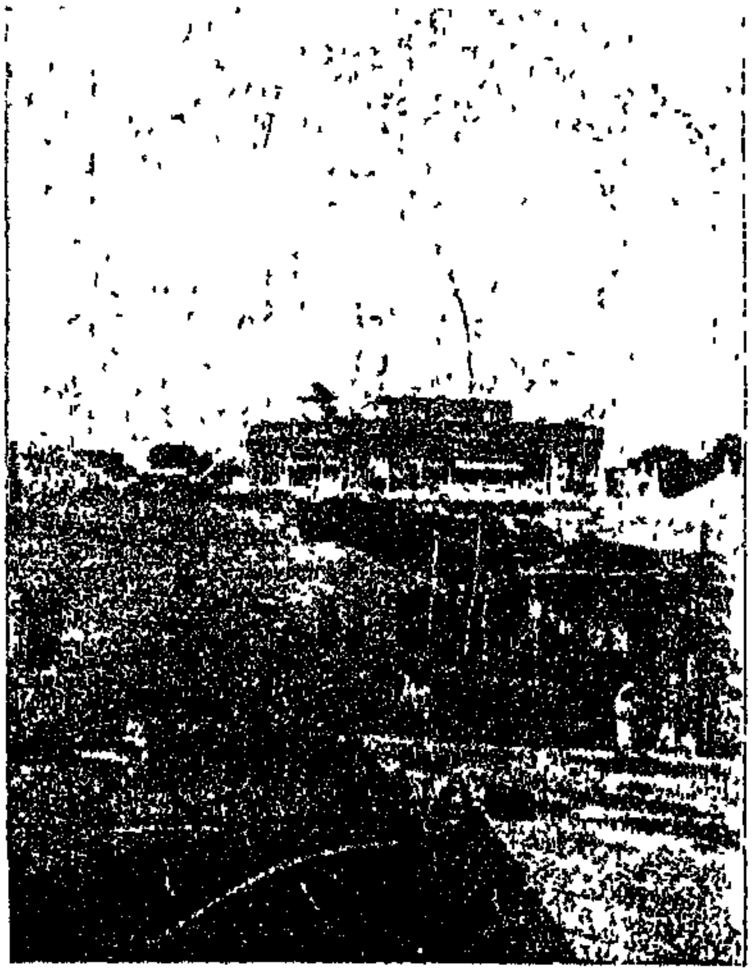

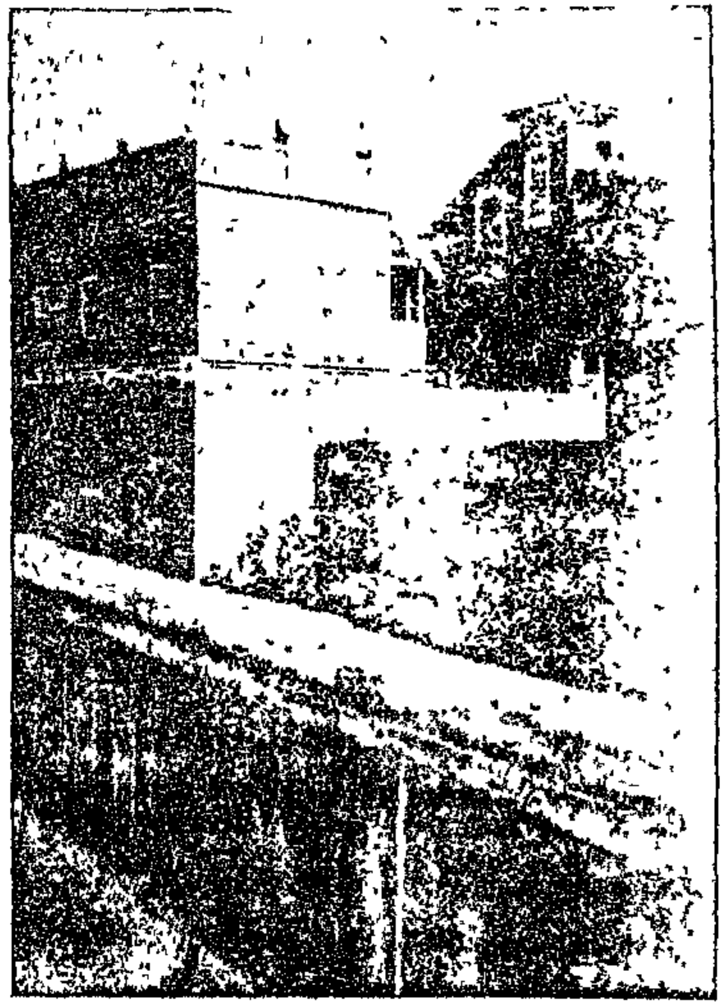

समाधीचे वाडयाचे देखावे.

श्री सांई-विरह-दुःखोद्गार !

(दिंडीवृत्त.)

१

अकस्मातंचि आकाश कोसळावें ।
धरणि कंपित होवोनि गृह पडावें ।
नभीं चमके एकाकि वीज जेंवी ।
नाथ ! कळलें तव विरह-वृत्त तेंवी ॥

२

लया जातां धन, कृपण मानवातें— ।
दुःख हृदयीं अनिवार जेंवि होतें ।
तुझ्या विरहाचें वृत्त ऐकुनीयां— ।
तेंवि झालें, बहु दुःख मानसीं या ॥

३

सांइ ! येती जन नित्य जे दुरोनी ।
दर्शनाची मनिं वासना धरोनी ।
तयां भक्तांची आस पूर्ण केली ।
तुझ्या योगें विख्यात ' शिर्डि ' झाली ॥

४

मूर्ति उन्नत ! तव सगुणरूपकाय ।
पुन्हां पाहिन मी नयनिं भुवनिं काय ?
चरण सोज्वळ शिर्डीस देखियेले ।
अकस्मातचि लोपोनि कुठें गेले ? ॥

५

सांई ! आता तुज सांग कुठें पाहूं ? ।
चरण-विरहित भूवरी कसा राहूं ? ।
दीन दुबळ्यां होतास मायबाप ।
हरी आतां मग कोण पाप-ताप ॥

६

काय कंटाळा सांइ ! तुला आला ? ।
कण्या बाळें अपराध कांहिं केला ।

म्हणुनि कोपुनि तूं समाधिस्थ होशी ?
दीन भक्तां परि कोण जगीं पोशी ? ॥

७

मधुर मधुसे तव शब्द फिरोनीयां ।
श्रवणरंध्रीं पडतील काय ? राया !
व्यर्थ दुःखातें करुनि लाभ काय ? ।
करिशि जैंवी तूं तेंवि सत्य होय ॥

८

विजय दशमी नी ईद* जवळ जवळी ।
पर्व ऐसा पाहोनि याच वेळीं ।
देह सोडुनि गेलास काय ? सांइ ! ।
हिंदु-मुस्लिम साम्यता तुझे ठाईं ॥

९

शुक्ल दशमी जी येत-आश्विनांत ।
करित सीमोल्लंघना हिंदु जात ।
प्रेम हिंदूंचें अढळ ठेवण्यास ।
जासि सीमोल्लंघना करायास ॥

१०

मृत्यु येणें बहु पुण्य या दिसांत ।
असें इस्लामी लोक बोलतात ।
तयां लोकां संतुष्ट ठेवण्याला ।
खचित घेशी कां नित्य समाधीला ? ॥

११

स्थूल देहा टाकोनि गुप्त होशी ।
तरी आम्हीं सोडूं न तव पदांसी ! ।
पितापुत्रां संबंध तुटे काय ? ।
" दत्तकिंकर " तव पदीं लीन होय ॥

संतदास
" दत्तकिंकर-कंधारकर-नांदेड "

---

* मोहरमचा दिवस (विजया दशमी आणि मोहरमचे हिंदुमुसलमानांचे सण जवळ आले हें पाहून; हा भावार्थ)

(उद्धवेश-बुवाकृत पद)

चालः—आनंद कन्द ऐसा हा हिंद देश माझा.

नामें तुझ्याच साई । गुणकर्म दूर होई ॥
कलिकाळ भीति जाई । ऐसेंच नाम गोड ॥ ध्रु० ॥ १ ॥

उपमा तुला कशाची । द्यायास जाण साची ॥
हें गूढ ना कळेची । उकलूनि तूंच द्यावी ॥ २ ॥

माता पिता म्हणावें । जन्मी ते येच जावें ।
पुनरपि दुजे पहावें । सृष्टीचि मालिका ही ॥ ३ ॥

कुलदैवता परि जैसा । तुजला मी मानूं कैसा ॥
कुलधर्म[1] जैसा जैसा । तैसेंचि अर्चिताति ॥ ४ ॥

देवासमान मानूं । देवांसि देवपणूं ॥
तव योगें हाचि मानूं । दैवत्व त्यांसी येई ॥ ५ ॥

ब्रह्मा समान जरि हो । जोखोनि पूर्ण पाहों ॥
ब्रह्मासि ब्रह्मपण हो । तुमचेनि वाणि येई ॥ ६ ॥

वाणी अखेर बदली । अपद्राच सत्य गेली ॥
गुरु साईराज वाली । सर्वांसि तूंचि होई ॥ ७ ॥

यालागिं गुरू गरीमा । द्याया नसेचि उपमा ॥
कुंठीत होइ शामा । बोलासि वाव नाहीं ॥ ८ ॥
नामें तुझ्याच साई । गुणकर्म दूर होई ॥ ध्रु० ॥

---

१ प्रकृति धर्म.

पद–गज्जल–चाल–" आनंद कंद जैसा "

सांई तुझ्याचि संगा। चिंती दिवानिशी मी ॥ धृ० ॥
व्हावें सुलीन पायीं।
करि पूर्ण हीच आशा।
गोदावरी तटाकीं। नित जो उभाचि राहे ॥ १ ॥
त्वद्वाक्सुधाचि यानें।
भवसिंधु तारि विकटा[1]।
सांई तुझाचि महिमा। गाऊं कितीक आतां ॥ २ ॥
ब्रह्मासि[2] जे न शक्य।
ते काय म्यांचि गावे।
देई मुखेन आशी[3]। जोडीन पुण्यराशी ॥ ३ ॥

ठाणे १०–९–२५ श्रीनिवास बालकृष्ण देव

श्रीसांईनाथ महाराजकी जय

भुजंगप्रयात.

परब्रह्म निर्गुण साकार झाला। जगीं बोलती सर्वही देव त्याला।
वसे शेरडी जाहला ग्रामवासी। नमस्कार त्या सद्गुरूच्या पदाशीं ॥ १ ॥
चला पाहुं ते शेरडी ग्रामकाशी। तिथें नांदतो सद्गुरू पुण्यराशी।
तया दर्शनें पातकें सर्व जाती। नमस्कार माझा तया साधु मूर्ती ॥ २ ॥

शिखरिणी

नसे ठावा मातें तुजविण प्रभो देव दुसरा।
जगामध्यें कोणी तुजविण नसे अन्य असरा।
असे माझ्या चित्तीं शिव अणिक तू एक दिसला।
त्यजोनी कैलासा शिरडीमधिं येऊनि बसला ॥ ३ ॥

कामदा

ग्राम शेरडी साधु तो खरा। भासतो जगीं कबिर दूसरा।
सांइ नाम हे लोक बोलती। परि असे खरा तो रमापती ॥ ४ ॥

उपजाति

रामा रहीमा जगिं एक आहे। अल्ला इलाई तरि तोच पाहे।
हरीहरातें मग भेद नाहीं। एकात्म-दृष्टी जगतास पाही ॥ ५ ॥

---

१ तारूं २ ब्रह्मदेवाला ३ आशिर्वाद.

इंद्रवज्रा

हे दीनबंधो शिव सांइनाथा । कैसी तरूं मी भवसिंधु आतां ।
त्वत्पादनौका मज देवराया । न्यावी भवाब्धीतुनि ऊनराया ॥ ६ ॥

अभंग

सांइ बाबा माझा देव । तोच माझा पंढरीराव ।
तोचि माझा हस्तीमुख । सिद्धिबुद्धीचा नायक ॥ ७ ॥
तोच माझा शंकर भोळा । भस्म उटी रुंड माळा ।
तोच माझा माता पिता । चरणि मस्तक साईनाथा ॥ ८ ॥
तूच माझा मोक्ष गुरू । तूच माय मी लेंकरूं ।
सुख दुःख सांगू कोणा । तुझ्यावांचुनि नारायणा ॥ ९ ॥
तुजवांचुनि नाहीं कोणी । तूंच माझा शूलपाणी ।
चित्त लागो तुमच्या पायीं । आवडीनें पदरी घेई ॥ १० ॥
आमची मिरास शेरडी । आम्ही राहूं गोदाथडी ।
सांइबाबा आमुचा पिता । सांइराजा आमुची माता ॥ ११ ॥
बंधु आमुचा नारायण । मोहनाबाई ते बहीण ।
ऐशा घरीं जन्म झाला । भव करील काय माला ॥ १२ ॥

आर्या

नित्य तुझे नाम मुखीं ठेवि कृपादृष्टि तूं उमानाथा ।
बालकं तान्हें जैसें प्रेमानें अंकिं घेतसे माता ॥ १३ ॥
" कृष्णाय वासुदेवाय हरये परमात्मने " असें वाचें ।
निश्चय करुनी जो नर वदतो तो नर भवांबुधीं वांचे ॥ १४ ॥

साकी

साईनाथा चरणीं माथा ठेवीं येतां जातां ।
दया करावी दीनावरती विनती मम ही आतां ।
उच्चटुनि पाप मुळीं । उदि लावावी भाळी ॥ १५ ॥

भुजंगप्रयात

नको राज्य माला नको स्वर्ग माला ।
नको पुत्र, माला नको त्या गृहाला ।
नको तीर्थ काशी नको द्रव्यराशी ।
मना लीन होई गुरूच्या पदाशीं ॥ १६ ॥

पार्वतीबाई आझरकर व आवडूताई देव.

श्री संस्थान शिर्डी येथील शके १८४७ चे गुरुपौर्णिमेच्या उत्सवाचा हिशेब.

जमा.

६८॥ श्रीसमर्थांचे पेटींत उत्सवाचे दिवसांत पडलेली रक्कम
२५९८~ किरकोळ वर्गणी
४५७।. श्री० केशवराव गोपाळराव बुटी व बंधु यांची रक्कम

७८४॥।-

नावें

३४।=। पूजा खर्च
 १। अभिषेक
 २०। गलेफ निशाण वगैरे
 २ कमालखानी हार
 १०॥।=। दक्षिणा वगैरे

३४।=।

६५९॥≡॥। भोजन खर्च
५००।≡॥। समारंभास आलेल्या गांवचे व बाहेर गांवचे मंडळीप्रीत्यर्थ
 ९९८≡ आचाऱ्यांचा पगार व खर्च
 ९९।-॥ तांदूळ,डाळ,कणीक
 २२३८≡॥ किराणा माल (तूप, साखर, रवा, तेल, चहा, केशर, वगैरे)
 ७८॥≡॥। दूध, पत्रावळी, शाक भाजी, सर्पण मजुरी वगैरे

५००।≡॥।
१५९।- भंडारा खर्च

६५९॥≡॥।-

९०॥≡। चिल्हर खर्च
२४ वाजंत्री
९ अतषबाजी
१२॥≡॥ रोषनाई
३१।-॥. प्रसादाच्या पिशव्या व पोष्टेज वगैरे
१९।= निमंत्रण पत्रिकांचा पोस्टेज
१८८॥ किरकोळ पोष्टेज
-॥।- प्रसादाच्या पिशव्या व लेबलसचा खर्च
१०८= प्रसाद पाठविण्यास तिकिटें व प्रसाद तयार करण्यास खर्च
१० खैरात
३॥≡ किरकोळ

९०॥≡।

७८४॥।-।-

साभार स्वीकार व अभिप्राय.

" मठगावचा शिलालेख आणि ब्राह्मण सामंत राजवंश "—लेखक श्रीयुत वासुदेव अनंत बांबर्डेकर, बि.ए.एल.एल.बी. विषय ऐतिहासिक आहे व भारत-इतिहास-संशोधक-मंडळ-पुरस्कृत-ग्रंथमालेपैकीं हा ग्रंथ आहे. एवढयावरूनच या ग्रंथाचा ऐतिहासिक वाङ्मयात किती उच्च दर्जा आहे हे कळून येईल. ग्रंथकर्त्याने फार परिश्रम घेऊन ऐतिहासिक जुने कागदपत्र, शिलालेख, शिक्के यांचे परिशीलन करून कित्येक वादग्रस्त मुद्यासंबधीं सोपपत्तिक व साधार माहिती प्रसिद्ध केली आहे. एकेकाळीं दक्षिण कोंकण प्रांतावर कुडाळदेशकर या नांवाने प्रसिद्ध असलेल्या आद्य गौड ब्राह्मण सामंत राजे यांची बरीच शतकें पूर्ण सत्ता होती व हल्लींचे सावंतवाडी संस्थानाधिपति यांचे पूर्वज सावंत भोसले व कुडाळदेशकर ब्राह्मण सामंत राजे यांची नाम-सादृश्यामुळे झालेली गुंतागुंत सोडविणें हे भाग प्रामुख्यानें साधार प्रतिपादन केले आहेत. विषय ऐतिहासिक असल्यामुळें वरील दिग्दर्शनापलीकडे परीक्षण करण्याचे श्रीसांईलीला हे स्थळ नव्हें म्हणून श्रीयुत बांबर्डेकर यांचे अभिनंदन करण्यापलीकडे आम्हास जातां येत नाहीं. पुस्तकाचे अंतरंग व बहिरंग सारखेच मनोहर आहे. श्रीयुत बांबर्डेकरांचे मराठी भाषेवर चांगलें प्रभुत्व आहे. सत्य शोधून काढण्याची त्यांची चिकाटी प्रशंसनीय आहे.

(१) श्रीतुकाराम महाराज येहळेगांवकर यांचें चरित्र व (२) श्री शारदा–स्तोत्र–लेखक श्री. दत्तात्रय अनंत सराफ, कंधारकर, मु. नांदेड (निजामशाही). श्रीतुकाराम महाराज हें नांव ऐकल्याबरोबर महाराष्ट्रीय मंडळीच्या पुढे देहूचे श्रीविठ्ठल भक्त तुकाराम महाराज यांचीच मूर्ति उभी राहील. त्यांच्याच तोडीचे तुकाराम महाराज या नांवाचे एक महान् सत्पुरुष मोगलाईंत सुमारें ३८ वर्षांपूर्वी होऊन गेले, त्यांचें हें लहानसें चरित्र आहे. येहळेगांवकर तुकाराम महाराज यांचा जन्म एका ब्राह्मण सत्कुळांत झाला. हे जन्मताच संत होते. शिशुपणांत सुद्धां यानीं अलौकिक चमत्कार केले. हेही

पांडुरंग भक्त होते. प्रत्यक्ष श्रीपांडुरंग वेळोवेळीं प्रगट होऊन यांस सहाय करीत असत. हे विदेही होते. वस्त्रप्रावर्णावांचून गावोगांव भटकणें, वाटेल त्या जातीच्या आपल्या कोणत्याही शिष्याकडे अन्नग्रहण करणें वगैरे त्यांच्या आचरणामुळे काहीं काळ लोक याना भ्रमिष्ट म्हणत असत व इतर साधुसंताप्रमाणें ब्रह्मवृंदाकडून याचा पुष्कळ छळ झाला. परंतु त्यांच्या अलौकिक सामर्थ्यामुळे कालांतराने तोच ब्रह्मवृंद यांच्या भजनीं लागला. त्याची समाधि येहळेगाव मुक्कामीं आहे. तेथें रोज पूजाअर्चाहि चालते. पुण्यतिथीनिमित्त तीन दिवस मोठी जत्रा भरते. ह्याची नवसास पावण्याबद्दल त्या प्रांतांत फार प्रसिद्धि आहे त्यामुळें नित्य व यात्रेचे दिवसांत हजारो लोक नवसाची फेड करीत असतात, व त्यावर सर्व खर्च चालतो

श्रीयुत सराफ यांनीं चरित्र हृदयंगम केले आहे. भाषा विषयाला शोभेल अशी आहे व मांडणी चांगली साधली आहे. मात्र पुस्तकाचा संकुचितपणा हा त्याचा मोठा दोष आहे. अशा तऱ्हेचीं चरित्रें विस्तृत लिहिलीं गेलीं पाहिजेत. अल्प कां होईना परन्तु त्यायोगे या सत्पुरुषाच जनतेला आठवण राहण्यास हे एक साधन होईल यांत शंका नाही.

श्री शारदा स्तोत्र—हें ५२ ओव्यांचें लहानसें स्तोत्र खास हिंदुधर्मीय विद्यार्थ्यांकरितां रचिले आहे. ओव्या सुगम व प्रेमळ आहेत. विद्यार्थ्यांनीं त्यांचा उपयोग केल्यास श्री शारदादेवी त्यांची मदतगार होईल.

बाल सन्मार्ग-दीपिका. लेखक वासुदेव जनार्दन सिद्धये, सोमण बिल्डिंग ३२ चर्नीरोड गिरगांव, मुंबई. किं. ।-. नावांवरूनच पुस्तकांतील विषयांची कल्पना होईल. पहिल्या भागांत लहान मुलांना शिकवावयाचे प्रातःस्मरण, भूपाळी, द्वादश नमस्कार, निरनिराळ्या देवांचीं स्तोत्रें वगैरे विषय दिले आहेत. कांहीं संस्कृत श्लोकांचा भावार्थ खालीं टिपेंत मराठींत दिल्यामुळें आपण तोडानें काय म्हणतो याची मुलांना चांगली कल्पना येईल. पूर्वीच्या पिढींत ब्राह्मण घराण्यांत हे विषय मुलांना त्यांचे आईबाप शिकवीत असत. हल्लीं काळ बदलल्यामुळे धार्मिक शिथिलता आली आहे हें चांगलें लक्षण खास नव्हे. आपलीं मुलें सन्मार्गवर्ती निपजावी, अशी

इच्छा करणाऱ्या प्रत्येक आईबापाने या पुस्तकाची एक प्रत आपल्या मुलास नजर करून त्यातील पाठ त्यांचे कडून करवून घ्यावेत अशी आमची शिफारस आहे. दुसऱ्या भागांत बरीचशी उपयुक्त माहिती दिली आहे. ती लहानांनीं व मोठ्यानीही मनन करण्यासारखी आहे. जुनी बायकाचीं गाणीं शेवटीं दिलीं आहेत त्यातील काहीं फार प्रेमळ आहेत.

श्री दत्त ज्ञान साइ राजायनमः

रा. रा. श्री साईलीलाकर्ते यांस.

सा. न. वि. वि. मागील खेपेस वचन दिल्याप्रमाणें बाबांचा सुंदर लीलानुभव आपलेकडे पाठवीत आहे. त्यास आपल्या श्री साईलीलेच्या एखादे सन्मान्य अंकीं जागा कृपेनें द्यावी अशी सविनय प्रार्थना आहे.

मागे लिहिल्याप्रमाणे मी माझे परम मित्र जनुभाऊ करंदीकर व निकावलीचा कावजी पाटील असे आम्ही तिघेजण बाबांच्या प्रथम दर्शनास गेलों. रा. रा. माधवराव देशपांडे यांस बरोबर घेऊन मशीदींत गेलों; व उभे राहिलों. पुष्कळ मंडळी जमलेली होती. सकाळचा १०-११ वाजण्याचा सुमार होता. माधवराव श्रीजवळ बसले. श्रींनीं आम्हाकडे पाहून आम्ही कोण म्हणून माधवरावास विचारलें. माधवरावांनीं माहिती सांगितली. नंतर श्री मजकडे पाहून म्हणालें कीं "२५ रुपयांची तक्रार आहे. लई सांगितलें कीं दे २५ रुपये पण नाहीं ऐकत. देईल दोन चार महिन्यांनीं." ही गोष्ट मी विचारण्याकरितां गेलों नव्हतों हें पूर्वेतिहासावरून कळेलच. परंतु प्रथम दर्शनीच श्रींनीं ही जी गोष्ट सांगितली तिचें सत्यत्व मला पूर्णपणे पटलें व श्रीच्या बोलण्याप्रमाणें २-४ महिन्यांत तसा योगही आला. शेकडो मंडळी बसली असतां कोणाच्याही गुह्याचा उघडपणें स्फोट न होतां ज्याची खूण त्यासच कळावी व श्रीच्या सर्वसाक्षित्वाचा व अलौकिक ज्ञानाचा त्यास त्याचे अंतर्यामींच अनुभव पटावा ही बाबांचे बोलण्यांत एक विलक्षण व कौतुकास्पद अजब शैली होती. महाराज काय बोलले ह्याचा उलगडा इतरांस न झाल्यामुळें बाबा कित्येक वेळा, नव्हे पुष्कळवेळा, कांहीतरी बोलतात, त्यांच्या बोलण्यांत कांही मेळ नसतो असा त्यांचेवर मंडळी आरोप करीत.

परंतु हा आरोप किती फोल व अज्ञानमूलक आहे हें वरील व खालीं मी देत असलेल्या दुसरे अनुभवावरून लक्षांत येईल. बाबांचे चरित्र-महारत्नाकरांत मज्जन करण्याचे कोणा भक्ताचे सद्भाग्य असल्यास व तसा दिव्य सुदिन एखादे काळीं उगवल्यास महाराजावर असलेल्या इतर आरोपा-प्रमाणें याही आरोपाबद्दल पुष्कळच लिहिता येईल. असो. बाबा वर लिहिल्या-प्रमाणे बोलल्यानंतर त्यानीं आम्हांस खालीं बसावयास सांगितलें. श्री आज्ञे-प्रमाणे आम्ही तिघेजण खालीं बसलों व पूर्वसंकेताप्रमाणें श्रीचरणीं मी एक रुपया ठेवून चरणवंदन केलें. श्री मला म्हणाले, "तूं मला आणखी दोन रुपये दे." मी त्याप्रमाणे आणखी दोन रुपये दिले नंतर जनुभाऊंनीं श्रीचरणीं एक रुपया अर्पण करून वंदन केले. श्री जनुभाऊंस म्हणाले, "तूं मला आणखी एक रुपया दे." जनुभाऊंनीं त्याप्रमाणे श्रीस आणखी एक रुपया दिला. नंतर (कावजो पाटील) बुवाने एक रुपया श्रीचे पुढें ठेवून श्रीचर-णाचें वंदन केलें. श्रींनीं त्याचे जवळ आणखी कांहीं मागितलें नाहीं. उलट "तूं पलिकडे बैस," असे त्यास सांगितलें. इतकें झाल्यानंतर आम्हां तिघांस उदी देऊन वाडयांत जाण्याची आज्ञा झाली. श्रीचे आज्ञेप्रमाणें आम्ही जेथें उतरलों होतों त्या साठेसाहेबांचे (हल्लीं नवलकर साहेबांच्या) वाड्यांत गेलों. जेवण झाल्यावर आम्ही तिघेजण पुन्हां श्री दर्शनास मशीदींत गेलों व बसलों. "स्थितप्रज्ञस्य का भाषा" "अमानित्वं अदंभित्वं" "गुणातीतः स उच्यते" वगैरे श्री गीतेमध्यें जीं संताबद्दलचीं लक्षणें दिलीं आहेत त्याप्रमाणें येथें कशी स्थिति आहे हें मी मनांतले मनांत पहात बसलों. पूर्वी कधींही सत्पुरुषदर्शन नाहीं, सत्पुरुषसंगती नाहीं सत्पुरुषांच्या मुखकमलोद्भव ज्ञान गंगामृताचें पान मिळण्याचा अगर नुसता स्पर्श सुद्धां होण्याचा प्रसंग आलेला नाहीं. त्यामुळें येथें आपण काय पहावें, श्रीस कसें व काय विचारावें. सर्व मंडळी श्रीस वाटेल ते सांसारिक नित्य जीवनक्रमांतीलही शेकडो प्रश्न विचारीत. व महा-राज सर्वांस त्यांच्या प्रश्नांचे जबाबही देत. परंतु त्या परब्रह्ममूर्तीस आपण विचार व विवेकदारिद्री यःकश्चित कीटकानें काय विचारावें असें मनांत येऊन बाबांस कांहींही विचारण्याचें धैर्य होईना. भिती वाटे. ईश्वर विषयक